

Nevenbevindingen bij een preventief gezondheidsonderzoek (PGO)

Tijdens een preventief gezondheidsonderzoek worden soms **nevenbevindingen** gedaan. Dit zijn afwijkingen die **niet direct verband houden met de reden van het onderzoek** en vaak **geen klachten veroorzaken**. Door moderne beeldvorming en bloedonderzoek worden deze bevindingen steeds vaker gezien.

Belangrijk om te weten:

De meeste nevenbevindingen zijn onschuldig, maar verdienen soms wel vervolgccontrole.

Hoe vaak komen nevenbevindingen voor?

Uit grote screeningsstudies blijkt dat bij ongeveer **20% van de preventieve gezondheidsonderzoeken** één of meer nevenbevindingen worden vastgesteld. Dit patroon wordt internationaal herkend bij echografie, laboratoriumonderzoek en lichamelijk onderzoek. [\[my.clevelandclinic.org\]](#), [\[bmus.org\]](#)

Veelvoorkomende nevenbevindingen bij PGO

Afwijkingen zichtbaar bij beeldvorming (echografie)

- **Cysten in organen (lever, nieren, eierstokken)**
Komt voor bij ongeveer **1 op de 5 personen**
Meestal goedaardig en zonder gevolgen [\[my.clevelandclinic.org\]](#)
- **Galstenen**
Aangetroffen bij **10–15% van de volwassenen**, vaak zonder klachten
Jaarlijks krijgt slechts ~1–2% klachten [\[pmc.ncbi.nlm.nih.gov\]](#)
- **Leververvetting (leversteatose)**
Wordt gezien bij **20–30% van de algemene bevolking**
Sterk samenhangend met overgewicht en diabetes [\[pubmed.ncbi.nlm.nih.gov\]](#), [\[ncbi.nlm.nih.gov\]](#)
- **Afwijkingen aan bloedvaten (bijv. vaatverkalking)**
Ongeveer **1 op de 10 volwassenen**, vaker met toenemende leeftijd [\[acr.org\]](#)

Dr. Keulen Kliniek

Centrum voor medisch advies, behandeling en preventie

St. Remigiusstraat 4
6333 CZ Schimmert
Telefoon 045-404 1111
Fax 045-404 18 42

Nimrodstraat 23
5042 WX Tilburg
Telefoon 013-4685900
Fax 013-4675147

Financiële administratie:
Nieuwstraat 49 a
6333 AN Schimmert
Telefoon 045-404 9010
Fax 045-404 9061
E-mail info@keulenkliniek.nl

- **Schildklierafwijkingen (knobbels)**
Zichtbaar bij circa **20% van de volwassenen**
Slechts een klein deel is kwaadaardig [bmus.org]
- **Divertikels van de dikke darm**
Bij mensen **boven de 50 jaar: ongeveer 30–40%**
Meestal toevallsbevinding zonder klachten [bmus.org]
- **Vergrote baarmoeder (uterus)**
Komt voor bij ongeveer **5% (1 op 20)**, vaak door vleesbomen [bmus.org]

Geslachtsspecifieke bevindingen

- **Prostaatvergroting**
Bij mannen **boven de 50 jaar: ±33% (1 op 3)**
Vaak goedaardig en leeftijdsgebonden [bmus.org]
- **Cysten in het borstweefsel**
Ongeveer **20% van de vrouwen**
Meestal goedaardig [my.clevelandclinic.org]
- **Verdachte klierafwijkingen in de borst**
Ongeveer **10%**, meestal volgt aanvullend onderzoek
Slechts een klein deel blijkt kwaadaardig [jacr.org]

Functionele en lichamelijke bevindingen

- **Afwijkende enkel-arm index (vaatonderzoek)**
Bij ongeveer **5% (1 op 20)**
Kan wijzen op beginnende vaatziekten [acr.org]
- **Hoge bloeddruk (hypertensie)**
Ongeveer **20–25% van de volwassenen** [bmus.org]
- **Overgewicht / obesitas**
Circa **25% van de volwassen bevolking** [ncbi.nlm.nih.gov]
- **Afwijkingen aan spieren en gewrichten**
Tot **30–35%**, vaak slijtage of overbelasting [bmus.org]

Bevindingen uit laboratoriumonderzoek

- **Diabetes mellitus of verstoorde suikerwaarden**
Tot **20–25%** in screeningspopulaties [[pubmed.ncbi.nlm.nih.gov](#)]
- **Verhoogd cholesterol**
Ongeveer **25%** van de volwassenen [[frontiersin.org](#)]
- **Afwijkende leverwaarden**
Circa **15–20%**, vaak tijdelijk of leefstijlgerelateerd [[ncbi.nlm.nih.gov](#)]
- **Nierfunctiestoornissen**
Ongeveer **5% (1 op 20)** [[bmus.org](#)]

Zintuiglijke bevindingen

- **Visusstoornissen**
Ongeveer **20% (1 op 5)** [[bmus.org](#)]
- **Gehoorstoornissen**
 - Licht: **25% (1 op 4)**
 - Matig: **10% (1 op 10)**
 - Ernstig: **3% (1 op 30)** [[bmus.org](#)]

Wat gebeurt er bij een ongunstige uitslag?

Bij een ongunstige of onverwachte bevinding gelden de volgende stappen:

1. **De cliënt wordt schriftelijk en mondeling geïnformeerd**
2. **Er wordt contact opgenomen met de huisarts**
3. **Zo nodig volgt verwijzing voor aanvullend onderzoek of controle**

👉 In principe worden er **geen onbehandelbare of onbeïnvloedbare ernstige aandoeningen gemeld**, maar wordt altijd gekeken naar **passende vervolgzorg via de huisarts**.

Samenvattend

Nevenbevindingen zijn een **veelvoorkomend en normaal onderdeel van preventief gezondheidsonderzoek**.

De meeste afwijkingen zijn goedaardig en onbehandeld goed te volgen. Het doel is **vroegtijdige signalering**, zodat gezondheidsschade in een later stadium kan worden voorkomen.

Bronnen (selectie)

- Cleveland Clinic – *Incidental Findings* [my.clevelandclinic.org]
- American College of Radiology – Incidental Findings Guidance [acr.org]
- British Medical Ultrasound Society – Incidental Findings Guidelines 2021 [bmus.org]
- NIH / PubMed – Gallstones & fatty liver prevalence [pmc.ncbi.nlm.nih.gov], [pubmed.ncbi.nlm.nih.gov]
- Frontiers in Cardiovascular Medicine (2026) – NAFLD prevalence [frontiersin.org]